ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΤΟΥ ΤΟΡΚΟΥΑΤΟΥ ΤΑΣΣΟΥ

ΒΑΣΑΝΑ ΚΑΙ ΘΡΗΝΟΙ

Γ'.

(Γραμμένα μέσα στὸ Φρενοκομεῖο)

Ἡ συνομιλία αὐτὴ μοῦ ζωντάνεψε στὰ στήθη μου τὴν ἐλπίδα, τὴν ἐλπίδα ποὺ τὴ λογάριαζα γιὰ πεθαμένη...

* * *

Ἡ μέρα εἶχε προχωρήσει σήμερα ἀρκετὰ κι' ὁ Μόστι ἀκόμα δὲν φαινόταν.

Ποιὸς μπορεῖ νὰ ζωγραφίσῃ πειὰ τὶς ἀλλόκοτες ἰδέες ποὺ στριφογύριζαν μέσ' στ' ἀδύνατο μυαλό μου;

Τὰ χέρια μου ἔτρεμαν, τὰ νεῦρα μου ἤσαν ταραγμένα, τὸ κεφάλι μου τῶννοιωθα ζαλισμένο...

Σπαραρρεῦσα, ἔκλαιγα, φώναζα, ἤμοιν τὸ θῦμα τῆς πιὸ φρικτῆς ἀπελπισίας...

* * *

Σ' αὐτὴ τὴν κατάστασι βρισκόμουν, ὅταν ἄξαφνα μπῆκε ὁ Μόστι μαζῦ μ' ἕναν ἄλλον ἱερέα, ποὺ τὸ πρόσωπό του ἦταν σκεπασμένο μ' ἐπιμέλεια κάτω ἀπὸ ἕνα μακρῦ κάλυμμα.

—Ἐπὶ τέλους ἤρθατε, φίλοι μου! φώναξα. Ὤ, πόσο μ' ἔθλιβε ἡ ἀτουσία σας... Ἤρθατε τρεῖς ὧρες ἀργότερα ἀτ' ὅ,τι μοῦχατε εἰπεῖ... Δὲν σᾶς ἔβλεπα κι' ἀδημονοῦσα... Ὤ, ἂν ξέρατε πόσο ὑποφέρει ἕνας φυλακισμένος... Ἂν ξέρατε...

—Ἀγατημένε μου Τορκουᾶτε! φώναξε τότε μιὰ φωνὴ ποὺ εἶχα καιρὸ νὰ τὴν ἀκούσω.

—Μεγαλοδύναμε Θεέ! ἔκραξα ὁρμῶντας πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἀγνώστου.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἔβγαλα τὸ κάλυμμα τοῦ μυστηριώδους ἐπισκέπτου μου κι' ἀντίκρυσα τὸ λατρευτό μου πρόσωπο...

* * *

—Ἐλεονώρα, Ἐλεονώρα, τῆς ἔλεγα μέσα στὴν παραφορά μου. Εἶσαι ἐσύ, ἐσύ;...

Λησμονῶντας κατόπιν τὴν ἀδυναμία μου, τὴν ἐσήκωσα στὰ χέρια μου, γιατ' εἶχε χάσει τὶς δυνάμεις της, καὶ τὴν ἔφερα στὸ κρεββάτι μου.

—Ὡραῖε μου ἄγγελε, ἐπανελάμβανα μέσα στὴ χαρά μου, εἶσαι σύ, εἶσαι σὺ ἀληθινά;

Καὶ φιλοῦσα τρυφερὰ τὰ χέρια της, κι' ἀγκάλιαζα μὲ πάθος τὰ γόνατά της.

Κι' αὐτή, χαϊδεύοντας τ' ὀχρὸ καὶ καταβεβλημένο πρόσωπό μου μὲ τὰ χαριτωμένα δάχτυλά της μοῦ μιλοῦσε.

* * *

—Ἀχ, πόσο ἄλλαξες! μοῦ ἔλεγε.

—Ναί, πολυαγατημένη μου, ἄλλαξα πολύ, τῆς ἀπαντοῦσα. Ἀλλ' ἡ στιγμὴ αὐτὴ εἶνε γιὰ μένα ἡ πιὸ εὐτυχισμένη καὶ μοῦ μεταβάλλει τὴ ζωή μου... Μὲ παραμόρφωσε ἔτσι ἡ δυστυχία, ἀγάπη μου!... Κύτταξε τὸ φαλακρό μου μέτωπο, τὰ βαθουλωμένα μου μάτια, τὸ κορμί μου ποὺ λυγίζει κάτω ἀπὸ τὴ δυστυχία!...

Ἀχ, Θεέ μου, Θεέ μου! Τί μοῦ ἦταν γραφτὸ νὰ περάσω σ' αὐτὸν τὸν κόσμο!...

* * *

Γύρισα ἔξαφνα γύρω μου τὰ μάτια κι' εἶδα πὼς εἴμαστε μόνοι.

—Σ' εὐχαριστῶ, σ' εὐχαριστῶ, πολύτιμε φίλε, γιὰ τὴν ἐκδούλευσί σου, εἶπα μέσα μου.

Καὶ τότε ἄρχισα νὰ μιλῶ μὲ τὴ λατρευτή μου γιὰ τὴν περασμένη μας ζωή...

Πόσο ὡραία εὕρισα τὴν ἀξιολάτρευτη Λεονώρα μου, ἂν καὶ ἀδύνατη καὶ πολὺ χλωμή!...

Λησμονήσαμε ἀμέσως καὶ τὴ φυλακὴ καὶ ὅλες τὶς σκληρότητες ποὺ εἶχαν ξεσπάσει ἀπάνω μας.

Κι' εἴμαστε εὐτυχισμένοι ὅπως στὶς πρῶτες μέρες τοῦ δεσμοῦ μας...

* * *

Ἤμουν μεθυσμένος ἀπὸ τὰ θέλγητρα κι' ἀπὸ τὰ χάδια τῆς ἀγαπημένης μου, τόσο πολὺ μάλιστα, ποὺ νόμιζα πὼς σχεδὸν εἶχα τρελλαθεῖ...

Ἔξαφνα, μέσα στὴν ἀνείπωτη χαρά μου, ἔβγαλα αἷμα ἀπὸ τὸ στόμα μου μ' ὁρμὴ καὶ λέρωσα μ' αὐτὸ τὸ φόρεμα τῆς Λεονώρας.

Ἐκείνη κραύγασε δυνατὰ καὶ θέλησε νὰ φωνάξῃ βοήθεια.

—Ὄχι, ὄχι, τῆς εἶπα ἀμέσως. Ἄσε με ἀκόμα νὰ βρίσκωμαι λίγες στιγμὲς στὴν ἀπίστευτη αὐτὴ εὐτυχία, ἄσε με νὰ βρίσκωμαι κοντά σου...

Τί εἶνε λίγες σταλαγματιὲς αἵματος μπροστὰ στὴ χαρὰ νὰ σὲ βλέπω;

Ἂς χυθῆ ὥς τὴν τελευταία σταλαγματιὰ τὸ αἷμα μου, αὐτὸ δὲν μ' ἀνησυχεῖ...

Μοῦ ἀρκεῖ ποὺ σὲ βλέπω νὰ βρίσκεσαι κοντά μου, ποὺ τὸ χέρι σου σφίγγει τὸ δικό μου...

Ἀχ, γιατί αὐτὲς ἡ στιγμὲς νὰ μὴ βαστοῦν αἰώνια;...

Γιατί, Θεέ μου, νὰ μὴν τελειώνουν μὲ τὴ ζωὴ τ' ἀνθρώπου;

ΤΟΡΚΟΥΑΤΟΣ ΤΑΣΣΟΣ

Ὁ Ο

Κάποιος ἦρθε κοντά μου. Αἰσθάνθηκα τὸ χέρι μου νὰ σφίγγεται κι' ἄκουσα τὴ φωνὴ ἑνὸς νέου ποὺ ἔλεγε:

—«Ἀδερφέ μου, ἔρχομαι γιὰ νὰ σὲ παρηγορήσω, ἂν μπορῶ...

Ἡ φωνὴ αὐτὴ ἡ τόσο συμπαθητική μοῦ φαινόταν πὼς ἔχυνε βάλσαμο γλυκὸ στὶς πικρές μου πληγές...

Ἐκύτταξα μὲ λύπη αὐτὸν ποὺ μοῦχε μιλήσει. Ἦταν ἕνας νέος ἱερεὺς μὲ γλυκυτάτη φυσιογνωμία.

Ἡ συμπόνια ποὺ αἰσθανότανε γιὰ μένα, ἔκαμε πιὸ μεγάλη τὴ θλῖψη μου. Ἔκλαψα πικρά, κι' ὅταν ἡσύχασα πειὰ μοῦ μίλησε:

* * *

—«Ὀνομάζομαι Μόστι, μοῦ εἶπε. Εἶμαι ἀνεψιὸς τοῦ κοινοβιάρχου αὐτοῦ τοῦ ἱδρύματος.

»Μόλις δυὸ μῆνες ἔχω ἐδῶ, ἀλλὰ δὲν ἄργησα νὰ μάθω τὴν ἀπάνθρωπη ὑποδοχὴ ποὺ βρῆκε ἕνας τόσο ἔνδοξος ποιητὴς σὰν ἐσένα, σὰν τὸν Τορκουᾶτο Τάσσο.

»Αἰσθάνθηκα τότε ἀληθινὴ ἀγανάκτησι κι' ἐπεκαλέσθηκα τὴν ἐπιείκεια τοῦ θείου μου γιὰ σᾶς.

»Ἐκεῖνος, ἀντὶ ἀπαντήσεως, μοῦ ἔδειξε μιὰ διαταγή, μὲ τὴν ὁποία τὸν ὑπεχρέωναν νὰ τηρῆ αὐστηρὴ ἐπίβλεψη ἀπάνω σου.

»Ὕστερα, τέλος, ἀπὸ πολλὲς παρακλήσεις, κατόρθωσα νὰ λάβω τὴν ἄδεια νἄρχωμαι νὰ σὲ βλέπω ἐλεύθερα ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρό.

»Καὶ σοῦ ὑπόσχομαι, Τορκουᾶτε, ὅτι θὰ φροντίσω, ὅσο μπορῶ, νὰ μετριάσω τὰ δεινὰ ποὺ σὲ βασανίζοιν...»

* * *

Τὸν εὐχαρίστησα θερμὰ γιὰ τὰ αἰσθήματά του, ἀλλὰ δὲν θέλησα νὰ τοῦ ζητήσω εἰδήσεις γιὰ κεῖνη ποὺ μοῦ εἶνε τόσο ποθητή.

Τὰ ἱερὰ ροῦχα ποὺ φοροῦσε μοῦ ἐπέβαλλαν ἀπέναντί του σεβασμό.

Κι' ἀλήθεια, πῶς μποροῦσα νὰ μιλήσω γιὰ ἔρωτα σὲ κεῖνον ποὺ εἶχε ἀπαρνηθεῖ καὶ τὸν ἑαυτό του κι' ὅλες τοῦ κόσμου τὶς χαρές;

Πρῶτος ὅμως αὐτὸς μοῦ μίλησε γιὰ κεῖνο ποὺ τόσο πολὺ ἐπιθυμοῦσα καὶ μοῦ ἀνάφερε τὸ ὄνομα τῆς λατρευτῆς μου Λεονώρας.

Τοῦ διηγήθηκα τότε ὅλα μου τὰ βάσανα, τὶς στενοχώριες, τοὺς ἄδικους κατατρεγμοὺς τῶν ἐχθρῶν μου.

Μιλήσαμε ἀρκετὰ μαζύ. Κι' ἄχ, πόσο ἤμοιν εὐχαριστημένος!

Δὲν μοῦ λέτε τώρα, τί θὰ γίνω ἐγὼ χωρὶς ἕνα γρόσι;

—Κυρία μου, τῆς ἀπήντησε ὁ Σπανδωνῆς, σεῖς ἔχετε περισσότερα δικαιώματα στὴν κληρονομία τοῦ ἀδελφοῦ μου. Πάρτε την καὶ ἀφήσατε νὰ πάρω κ' ἐγὼ κάτι ἀπὸ αὐτήν.

Ἐπῆρε τὸ καλαμάρι τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Ἀθήνας φτωχότερος ἀπὸ ὅ,τι ἔφυγε. Συνέστησε τότε τὴν Δανειστικὴ Βιβλιοθήκη, ἡ ὁποία ὅμως δὲν διήρκεσε πολύ. Τὰ βιβλία της τὰ εὕρισκε κανεὶς μετὰ δύο χρόνια εἰς τὰ καροτσάκια τῶν πλανοδίων βιβλιοπωλῶν. Ὁ Σπανδωνῆς ἐβάλθηκε τότε νὰ ἐφαρμόσῃ μίαν ἄλλην ἀπὸ τὰς 999 ἐπιχειρήσεις του, τὴν ὁποίαν μετ' ὀλίγον τὴν ἐγκατέστησεν εἰς τὴν ὁδὸν Σταδίου. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἔπαυσεν ὕστερα ἀπὸ ὀλίγους μῆνας. Ἐκεῖ ποῦ εἶχε τὴν βιβλιοθήκη του ἐκτίσθη τὸ μεγάλο σπίτι τοῦ Νικολούδη ὅ,που ἀπέθανεν ὁ Γεώργιος Θεοτόκης.

ΘΕΟΔ. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ